

НОВА ЗОРЯ

4. WARSZAWA
Biblioteka Narodowa
Minist. Oświaty

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІАНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Виходить два рази тижнево: в четвер на 4 ст., під неділю на 8 ст. **АДРЕСА:** Нова Зоря Львів, ул. Кльонівича ч. 8. Н. пов. — Телефон 4—48. **Передплата в краю:** 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4-річно 1 амер. доляр. — **Ціна числа** 25 сот. — **Конто П. Ш.:** Краків 403.867.

Реорганізація урядів Ватикану

Дотепер були у Ватикані два скарбові уряди: оден залежний від адміністрації дібр Апостольської Столиці, другий від префектури палат. Постановлене в р. 1926 злиття тих урядів потягнуло за со-

бою уніфікацію й иньших установ і збільшення функцій кард. Секретаря Стану. Подібний стан був за Пія IX. і Льва XIII.

Вислід виборів до Ради Каси Хорих

Побіду при виборах до Ради Каси Хорих у Львові віднесла т. зв. демократична ліста ч. 2. Вона здобула 9.093 голосів і 36 мандатів. Ліста ч. 1. (х. д.)

13 мандатів, ч. 3 (роб. лівиця) 3 мандати, ч. 5. (українська) 2152 голосів і 8 мандатів, инші без мандату. Голосувало всего несповна 30 прд. управнених.

Львівські події й литовські студенти

В Ризі відбувається саме зїзд студентів з балтійських держав. Делегація литовських студентів спротивилася допущенню польських студентів, а то на тій основі, що вони урядили погром

у Львові на українські культурні інституції. Така резолюція запала на зборах литовських студентів у Ковні по промові б. міністра загр. справ Порицкіса.

Масові політичні процеси в ССР.

Тепер відбувається ряд політичних процесів в ССР., викликаних масовими убиствами сель-корів і роб-корів (селянських і робітничих кореспондентів). Ті кореспонденти се властиво шпіони,

котрі доносять про все не тільки до урядових газет, але й до поліції. Особливо часті убиства на Україні, котрі описують „Трудовий Путь“ і „Трудовая Правда“.

Дої-Бара — „катастрофа черепів“

Англійській Індії грозить страшний голод.

Сего року спізнився в Індії т. зв. „мокрий монсун“. Тому грозить великий голод провінціям: Бенгалія, Бігар, Орїса, Бірма, Бомбай, Мадрас, Пенджаб і и. Булаб се 20-та катастрофа голоду за 140 літ панування там Англії. Остання катастрофа голоду була там в рр. 1899—1901. Тоді погиб з голоду мільон людей.

Були там і далеко страшніші катастрофи, як пр. в рр. 1796/7, коли в одній Бенгалії вигибло з голоду 10 мільонів людей. Подібно шаліла там „Дої-Бара“ (катастрофа черепів, звана так від того, що ізза маси умираючих з голоду їх не хоронено, тільки черепи валялися по полях і вулицях міст) в рр. 1790 і 1792.

За 140 літ своєї влади зменьшили там Англіїці можливість дуже страшних катастроф в той спосіб, що змодернізували управу рілі, управили пусті околиці й неужитки та збудували цілі системи ка-

налів і залізниць. Одначе всі ті змагання не виключають голоду, бо Індія при всім своїм баєчним богацтві, се найубожша країна світа ізза великого перелюднення. Маса населення там постійно не доїдає. Се і є причиною його невідпорности на зарази, котрі там кожного року, забирають 4 до 5 міль. людей.

Пересічний вік людини виносить там около 24 літ (в Європі майже двічі більше).

В часі голодових катастроф приходять там звичайно до страшних расових і релігійних борб. Іменно в таких часах магомедане обжаловують гіндуських торговців і лихварів, що вони накопичують у себе багато золота й через те шаліє голод. Се й стає гаслом до нападів і пліндрувань. До того готово там дійти і сеї зими, коли уряд Англії не вспе здати розрухи в зародку.

Де робітникам найлучше

Едмунд Кляйшмідт видав у Гамбургу книжку „Durch Werkstätten und Gassen dreier Erdteile“. В ній доказує, що найлучше платні робітники в Австралії, а саме ті, що стрижуть овець. Вони працюють на акорд. За обстриження 100 овець одержують 110 зл. Ту роботу можна виконати при вправі за 8 годин. Оден робітник, особливо вправний, обстриг

навіть 305 овець за 8 годин. Всі ті робітники зорганізовані. На цілі організації платять дуже мало, бо тільки по 50 зл. річно. Організація їх остро пильнує святкування неділі. Вона карає високими грошевими карами за співпрацю з чорними мешканцями Австралії, за працю в неділю і т. п.

Ціни збіжа в ріжних краях

Пересічні ціни збіжа і хліба в ріжних краях представлялися м. м. в долярах за квінтал як слідує :

	Пшениця	жито	ячмінь	овес
Прага	5.85	5.60	6.62	5.23
Берлін	5.09	5.03	5.74	4.93

Гамбург	4.97	4.83	—	—
Нью-Йорк	4.91	4.64	—	—
Шікаго	4.42	4.31	—	4.52
Варшава	4.84	3.91	4.07	4.01

В Познані був у тім часі ячмінь по 4.05, овес по 3.55.

ПОМИНАЛНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

В четвер 22. XI. ц. р. в год. 1/2 до 8-ої рано відправиться в семинарській церкві св. Духа (Коперника 36) заупокійна Служба Божа і панахида за душу

бл. п. Єпископа луцького

ЙОСИФА БОЦЯНА

на яку має честь прохати другів і знайомих Покійного та всіх вірних

Ректорат Дух. Семинарії і Рада Богосл. Наук. Тов.

60-ліття хорватського друства

Св. Єроніма.

(—) Так склалося, що два братні словянські народи заснували в одному році свої просвітні товариства. Тому 60 літ, себто в 1868 р. заснували Українці в Львові тов. „Просвіту“, а Хорвати в Загребі „Друство св. Єроніма.“

І цього року оба товариства святкують своє 60-ліття. Оба стануть, кожне перед своїм народом, із 60-літнім дорібком. Святкуючи ювілей нашої „Просвіти“ матимемо нагоду приглянутися краще діяльності й заслугам її та оцінити їх. Зроблять це й Хорвати щодо свого товариства. Та буде й нам корисно приглянутися діяльності й розвиткови просвітнього товариства братнього хорватського народу.

Товариство, чи там „Друство св. Єроніма“ засновано для видавання популярних книжок. Перший параграф статута „Друства“ каже: „Метою товариства видавати й по дешевій ціні ширити народні писання, писані в доброму дусі, забавово-повчаючі твори і т. п.“

І за протяг 60 літ післало товариство в народ 292 такі книжки в 5,162,000 примірників разом. Одна з книжок „Друства св. Єроніма“ досягла накладу, що є рекордом у всій хорватській видавничій діяльності. Це молитовник „Круг небескі“ (Небесний хліб) що в одному виданні був друкований у 200.000 примірників. За ним іде найбільш поширений і найстарший календар „Деніца“ (Ранішня Зірниця), що що року появляється в накладі до 100 тисяч примірників.

В цих шістьдесяти роках співпрацювали в товаристві своїми белетристичними й поучними книжками й статтями письменники, що оставили найзамітніші сліди на хорватській культурній ниві. Є там: славний Ілірець і батько нової хорватської метрики Іван лицар Трнський, славний оповідач Вячеслав Новак, великий хорватський історик Вікослав Клаїць, найбільший дослідник хорватських історичних споминів о. Фране Буліч, не-

втомий автор культурних студій, та історичних романів др. Велемир Дежачич старший, великий сараєвський мітрополит др. Йосиф Штадлер і теперішній його наслідник др. Іван Шаріч, один із найбільших сучасних хорватських богословів др. Рудольф Вімер і багато інших. Між співробітниками були і недавні хорватські мученики Степан Радіч і Джуро Басарічек.

Оснування „Дружства св. Ероніма“ посунало значно наперед освіту головно хорватського села. Це „Дружство“ було для селянина тим, чим для інтелігенції університет, галерея образів. Воно доповнювало працю „Матіце Грватске“ й других інституцій, що всі служили головно хорватській інтелігенції й міщанству. Як ці в першому ряді міщанські інституції найширше одушевлених меценатів і агітаторів, так і „Дружство св. Ероніма“ зазначалося в своїх літописах численно апостолами селянської освіти. Тут у братній згоді єдналися представники так зв. вищого суспільства з представниками найширших народних кругів. Дружство підпомагало, як їх покровителі й добродії, всі загребські архієпископи, почавши від його основника кардинала Гавліка аж до сьогоднішнього архієпископа д-ра Антона Бавера. Між найбільшими добродіями товариства був і великий владика Штросмаєр. Між військовими старшинами Хорватами, що й під австрійським одностороннім зберегли народолюбне і незалежне хорватське серце, є згаданий уже Іван лицар Триський, генерал Чапич і полковники Машіч і Каріч. Але й хорватські торговці, промисловці й селяни не остали по заду. І вони дали гарні вклади, що ними побудовано доми дружства й друкується багато селянських книжок. Як Дружство св. Ероніма вкоринилося в душі хорватського народу, видно найкраще з того, що й один загребський двигар — оснував у ньому свою фундацію й записав у члени ціле своє рідне село в Загорію.

Видання Дружства св. Ероніма не були ніколи гучні стилем, але зате їх вплив на нарід був незвичайно великий. І ще сьогодні в осінні й зимові довгі ночі читаються пізно в ніч по хорватських селах головно видання Дружства св. Ероніма. Доки праялі прядуть пряжу, а чоловіки лущать кукурузу, доти хтось із дітей читає за столом святоеронімиські опові-

данья, що заносять уяву читачів у невідомі країни інтуїції, де кінчаються всі журби й тривоги, а починається царство сповнених бажань. Повчаючі книжки читають інакше. Їх бере звичайно кожен сам для себе, щоб їх передумати більш уважно. Але й ці книги полишають дуже глибокий вплив у хорватських селах.

Під кінець світової війни попало було через упадок грошевих фондів і „Дружство св. Ероніма“ в дуже важку скруту. Але під проводом тодішнього президента Людевіта Кнежича, найщло виділ, що скоро підніс товариство на незвичайну висоту. Тепер видає се товариство не тільки періодичні й неперіодичні видання, але заснувало й „Бібліотеку добрих романів“, котра щомісяця печатає один оригінальний або перекладний роман. Товариство видає й релігійно-повчаючий родинний листок „Наша Госпа Люрдска“, що вже в першому році виходу здобув 10,000 передплатників. „Дружство св. Ероніма“ працювало і працює весь час у християнському-католицькому дусі. Великі заслуги покляло воно коло піднесення освіти й добробуту селянства. І коли хорватський нарід сьогодні так високо культурно стоїть, то багато причинилося до того освітна праця „Дружства св. Ероніма“. Моральну силу і благородний вплив на народ дала тому Товариству його діяльність, опера

на виразнім католицьким світогляді. Та діяльність скріпила весь хорватський нарід на всіх областях публічного життя від релігійного до політичного включно, бо виплекала в тім народі тверду основу моральної непохитності.

В 60-ліття товариства бажано й ми йому дальших як найкращих успіхів.

Політичний огляд

Погода в міжнародній політиці і сезон внутрішніх інтересів. — По американських виборах, бізнес горою! — Передвиборчі маневри в Англії. — Непорушний авторитет Поенкаре. — Німецькі соціал-демократи як штатсмени і демократи. — Система Муссоліні.

Львів, 18-го листопада 1928.

Міжнародна ситуація тиха, погідна. Ріжні напруження й непорозуміння, що ще місяць тому, здавалося, кидали зловісті тіні на плесо міжнародного життя, втихомирилися неначе невинні родинні хмарки, або неначе їх цілком не було. Доказ — як критично треба оціняти певні міжнародні події і як не слід привязувати до них більше значіння, ніж вони мають, або дальші надії, яких вони сповнитися не всіли. Одним словом, стабілізація міжнародних взаємин не тільки не порушується, а ще видимо кріпне. Видко се м. ин. з сього, що майже у всіх державах увага громадянств згромаджується біля проблем внутрішньої політики, виявляючи одночасно мале заінтересування питаннями закордонного характеру.

Обєднані Держави Півн. Америки перебули саме головну частину періодичної виборчої кампанії — президентської, яка з усіх політичних інституцій Унії, найкраще виявляє настрої людности одної з передових держав світа. Тамешні політичні партії не мають такого пластичного під світоглядом і соціальним оглядом обличчя як європейські — ознака молодості національного організму і незагострених ще суперечностей — тому годі міряти їх європейськими поняттями. В Америці більше ніж деінде творять й удержують партійні звязки, а не т. зв. ідеї. Сі останні служать тільки декоративним цілям. Тому-то лише там можливі такі партії, як републиканська й демократична, що їх програми міняють сполукою найріжніших красок без внутрішнього органічного звязку. Так ось

„демократичний“ кандидат Смит заступає: а) течію проти прогібіції (заборони алькоголю), поширену головно в містах, б) інтереси хліборобства, головної підпори прогібіційного закону, в) поворот до Вільсонських принципів у міжнародній політиці, а в додатку ще г) почування католицької людности. З другого боку „републиканський“ кандидат Гувр репрезентував: а) пуританську ідею прогібіції, б) інтереси міст; великого промислу й капіталу, в) невстрявання в позавропейські справи, одначе використання Старого Світа під оглядом економічним, г) воюючий протестантизм. Перемога сього останнього кандидата означає, що Америка і в найблизших чотирох роках піде далі тим самим шляхом мирної господарської експанції, яким їде вже 8 літ. Що зокрема супроти Європи не буде вона руководитися жадними сентиментами, те заповів 11 с. м. урядуючий президент Кулідж (републиканець) в одній принагідній промові, якої основний мотив такий: Америка „виратувала“ Європу мілітарно у війні і фінансово по війні — з чистого ідеалізму. Одначе Європа мусить за все те заплатити по купецьки — з відсотками... Business is business. Десять дальших літ такої політики, а європейські народи може почують себе європейцями, синами одної, славної і досі все ще незрівняної „виробничої долі“.

Покинувши європейські держави заняті своїми домашніми справами. У В. Британії громадянство починає цікавитися новими парламентарними виборами, що мають бути за рік. Опозиційній партії — трудової й ліберальної підіймають сильні наступні на пануючих консервативістів, щоб по змозі дискредитувати їх заздалегідь в очах виборців. При сьому одначе методи обох опозиційних партій не однакові. Підчас коли ліберали, по смерті поміркованого Аскіта понали під більший вплив Лойд-Джорджа, якого невгамована амбіція робить шораз більшим радикалом-демагогом, то робітничка партія на кождім кроці зазначає пильно свій поворот на право, отриваючись із більшовицьких елементів. Вона згори заспокоює власницькі кола, що дійшовши до влади, не думає робити соціальної революції. І вже сьогодні нема сумніву, котра тактика більшій принесе користі; чи при виборах переможуть консерватисти, чи трудявки — ліберальний віз покотиться ще низше...

У Франції дійшло до кризи в уряді. Причиною було те, що радикальна партія збунтувалася проти своїх власних заступників в раді міністрів за намірену урядом частинну реституцію добродійних конгрегацій та їхнього майна, скасованих чверть століття тому в часі акції розділу Церкви від держави. Радикальна революція, що очевидно мала на оці повалення кабінету Поенкаре і поворот лівого курсу, вказалася невідатним маневром. Кабінет мусів, що правда, податися до димісії, одначе показалося, шв ніхто окрім Поенкаре не може бути шефом нового уряду, і 11-го с. м. був затверджений новий його уряд, який своїм партійним складом не ріжниться від досьогочасного, тільки складом осіб так, що політично Поенкаре преспокійно вступає в шостий піврік свогою правління Францією — правління диктаторського о, хоч так неподобного до інших модних диктатур. Треба надіятися, що його просто феноменальний авторитет зуміє перевести в діло намірену на праву заподіяної кривди католицькій Церкві і її вірним.

Коли сим способом Франція показує образ великої національної консолідації, то про Німеччину сього сказати не можна. Соціальні демократи, що по довгих літах знов-могли поставити свого кандидата, дали в останніх днях доказ своєї політичної незрілості до

проводу. Вони, як показалося, не вміють погодити своєї нової ролі керманів імперії зі старою навичкою годувати маси дешевими популярними кличами. Сеж рідкий куріоз, як голова правительствена партія, якої довіренник є шефом імперського уряду, демонстративно поборює будову одного панцирника, не лише ухваленого ранішим соймом, а й уже будованого і вчати заплаченого теперішнім урядом! А програвши баталію — не витягає політичних консеквенцій, лише дальше веде своїм міністрам сидіти в кабінеті... Чи Німеччині той панцирник потрібний чи ні, не наша річ судити), та як симптом перемоги державної рації над демагогічною сей випадок заслугує на увагу і симпатію.

Італія занята тепер „розбудовою“ своєї фашистської системи. Муссоліні дбає очевидно про те, щоб по собі лишити не тільки історичне імя, а й цілу трітку будівлю. Він проводить саме новий закон, що передбачує нову політичну інституцію — фашистський парламент, що малаб існувати побіч парламенту як дорадний і політичний орган президента міністрів. Сим способом дуалізм влади доведений до кінця: побіч короля — диктатор (президент міністрів), побіч парламенту — фашистська рада, побіч армії — фашистська міліція; словом, дві рівнобіжні держави в однім місці. Чи така система може мати тривкість? Можна сумніватися.

*) Поширений у нас за польською пресою, погляд, наче будова панцирника означає зрівняння обмежені надобности на Німеччину версайським трактатом, грубо невірний. Німеччина має приписану кількість і величину кораблів, одначе замінювати старі новими ніхто й не думав їй забороняти.

ШИФОНИ Іван Рідль
Львів
вул. Академічна 2.
267 37—50а

25-ЛІТНИЙ ЮВІЛЕЙ

Кардинала Меррі де Валя.

Сими днями обходив кардинал-протекретар двайцятьп'ятиліття свого іменування кардиналом. В часі останньої недуги бл. п. Льва XIII., коли тодішній секретар конкляви о. Вольпіні помер нагло на удар серця, тоді на його місце іменовано секретарем кард. Колегії о. Мері де Валя. 4-го серпня бл. п. Пій X. іменував його своїм про-секретарем, а в три місяці пізніше підніс його до кардинальської гідности. Св. Отець висказав свої желання Ювілятові на спеціальній авдієнції.

Робітники і література в СССР.

Урядовий більшовицький орган „Изв'єстія“ пише: Нова комуністична література зовсім не знаходить читачів, між робітництвом! Воно читає старих авторів, найбільше Толстого, Достоевського, Тургенєва, Гончарова й особливо Пушкіна. Нарівні з тими класиками читаті й чужі письменники: „Джек Лондон, Свінслер, Локке, Клод Фаррер, а молоді зачитується Юлієм Верном і Майном Рідом. Ні до більшовицьких поетів, ні письменників нема майже ніякого інтересу...

Се доказ, що люди хочуть правдивої літератури.

ГРОМАДЯНЕ! Чи Ви вже зложили жертву на **ВСЕНАРОДНІЙ ДАР УКРАЇНСЬКИМ ІНВАЛІДАМ?** Складайте негайно! Вашої помочи чекають вірні сини Українського Народу!

Поручене через Єпископ. Ординаріат в Станиславіві рішенням з 12. X. 1928. Ч. 6001/IV. Товариство

„КАРПАТІЯ“

переводить під найкориснішими усливами і догідними комбінаціями всякого рода життєві забезпечення.

Все Всеє. Ду овенство і укр. Громадянство забезпечує своє життя та життя своїх родин виключно в українським Товаристві „КАРПАТІЯ“ Львів, Руська 18. I. п. 361 1-2

Огляд часописів

KURJER WARZAWSKI в ч. 316 помістив великий допис зі Станиславова з підписом Юліяна Подоского п. з. „З Червеньської Землі“. Він м. и. пише: „На терені цілої Червенщини нема тепер ні одної „руської“ партії, щиро угодової. Вправді з УНДО-м в часі останніх виборів до сойму деякі польські партії йшли в союзі менше або більше явним, але вся та справа „порозуміння“ полягала на поділї впливів і на тім, що „руські“ партії брали польські гроші, нічого за те не даючи й до нічого не зобов'язуючись... Взагалі „патріотизм“ руський або український задовільно ріжниться від поняття, котре ми (Поляки) привикли називати патріотизмом. Найбільш загорілий „Українець“ ніколи не заважається „взяти“, коли знайдуться такі наївні, котрі „дають“...

Потому „опишує“ п. Подоский укр. партії та кінчить свій „чудовий“ опис отвертою радою, щоб видати й виконати — кільканаять вироків смерті, бо — каже — того потребує, „українська натура“, щоб успокоїтися...

І таке печатає „Курєр Варшавський“, найбільший орган столиці Польщі, польський „Тайме“. Печатає в часі, коли 7 мільонів українського населення не має ніякої самоуправи, хоч самоуправа загварантована йому навіть польськими законами.

Варшавський „DZIEŃ POLSKI“ ч. 318 подає під заголовком „Вершок те х і к и“ отсю вістку ПАТ-ої з Берліна: Орган гр. Вестарпа „Kreuzzeitung“ помістив статтю знавців з кругів маринарки, в котрій характеризує новий панцирник як найбільш модерний під технічним оглядом корабель. Новий панцирник має бути новою особливою конструкцією, яка при відносно малім обємі корабля дасть йому незвичайну босву силу та оборонну справність. Цей панцирник має бути збудований з найкращої сталі, виробленої досі незнаними способами. Замість парової машини має мати мотори Дізеля, котрі завдяки багатому мені їй вазі, дають змогу озброїти корабель більшими гарматами. Новий панцирник матиме 6 далеконосних гармат 28 см., крім кільканаять середніх та багато протилетячих. Скорість нового панцирника 26 мор. миль. Завнець морського діла ясновує дальше в своїй статті можливість есентауального конфлікту й приходить до висновку, що в разі конфлікту з Польщею, Франція з огляду на Італію не рішиться вистлати на Балтійське море великих, трудних до заступлення лінійних кораблів та обмежиться до висилки туди тільки новітніх скорих кружляків в 10,000 тон, котрі новий німецький панцирник буде перевишати під кождим оглядом, а передовим озброєнням і опандиренням. Новий панцирник буде незвичайно цінним опертам при вивукуванні найважнішого завдання німецької флотії в разі війни з Польщею, а саме в переванню дозову воєнних матеріалів, котрих Польща в себе не продукує й не має.

„Памятай, що найлучші місця на світі ще не обсажені“ (З англ. пііського).

Повістевий фейдетон „Нової Зорі“ а дня 27. XI. 1928 76

ОСИП НАЗАРУК.

РОКСОЛЯНА

Українська історична повість з 16. століття.

Йому шибнуло в думці одно-бдинокє слово: „Місафір!“ І він запитав:

— А що саме?
— Я взялаб малого Селіма на руки й опустилаби тною палату, столицю і державу. І не взялаб я з собою ні одної прикраси, яку ти мені подарував: ні діамеду з перел, ні перстеня з брилянтом, ні синих туркусів, ні одягу з шовку, ні грошей!

— І з чого ти жилаб у дорозі та ще з дитиною? запитав.

Задрижала. Бо сподівалася, що запитає, яким правом забралаб йому сина. Але зараз успокоїлася. Бо се його питання було для неї доказом, що він більше любить її, ніж дитину. Спокіжно оповідала далі, мов казку дитині:

— А з чого живють убогі жінки з дітьми? Я варилаб їсти хорим в тімарханах і чужинцям в каравансераях, я пралаб білизну в великих гамамах*).

Перервав сильно занепокоєний на саму думку, що ся жінка моглаб утечи з його палати й на небувалий сором йому, як його законна жінка, заробляти таким чином на життя своє і його сина!... По хвилі запитав:

— Чи ти думаєш, що мої люди не знайшлиб тебе і не привелиб сюди, заки сонце другий раз зайшлоби на небі?

— О, се ще не таке певне! Я нікому не призналасяб, що

я жінка Султана, пана трох частей світа. Скажи, чи хтось так легко догадавсяб, що робітниця в лазні може бути жінкою султана?

Подумав і відповів:
— Дійсно, нелегко.

Спокіжно оповідала далі, мов казку дитині:
— І так працюючи, ішлаб я все на північ, чужими краями, аж поки не дійшлаб до рідного дому.

Не міг погодитися з думкою, щоби щось подібне могло статися проти його волі і сказав:

— Нелегко булоб людям догадатися, що ти султаська жінка. Але нелегко булоб і тобі втечи переді мною!

— Скажім, що твоім людям навіть удалосяб зловити мене в дорозі. То щож ти зробивби мені?

Здивовано відповів:
— Що? Наказавби знов привести сюди й замкнув-би в гаремі!

— Яким правом? Адже я свободна! Волю подарував мені сам султан Сулейман, якого весь нарід називає Справедливим. Гадаю, що він не сплямибви свого імені і своїх законів насильством над безборонною жінкою і ще до того матірю свого сина!

І знов шибнуло йому в думці словечко: „Місафір!“

Усміхнувся і подумав, що то він супроти неї безборонний, а не навпаки. Бо вона мала його сина і його любов. Та не сказав їй того, тільки запитав:

— Але яким правом забралаб ти моего сина з собою?

— Таким самим, як Гагар забрала Ізмаїла.

— Атже її чоловік вигнав з дому, а я тебе не виганяю й не виганявби.

Був дуже цікавий, що вона відповість на се. А вона спокійно оповідала далі, мов казку дитині:

Був дуже цікавий, що вона відповість на се. А вона спокійно оповідала далі, мов казку дитині:

(Дальше буде.)

*) Гамам — лазня.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Віра й наука. В останніх днях „Osservatore Romano“ в довшій статті обговорює відношення віри до науки. Як в XIX. в. наука голосила смерть релігійних ідей, так сьогодні в XX. в. приходить вона до висновку, що між наукою і вірою нема незгоди. Для ілюстрації наводить дневник цілий ряд визначних імен мужів науки Франції, Іспанії й Англії та їх погляди на релігію і кінчить: „Грізним ворогом віри може бути тільки брак знання, а ніколи наука“!

Десятиліття праці на єпископським престолі обходить ц. р. люблинський єпископ о. Фульман. Дієцезальне духовенство шанувало цей ювілей 17. ц. м. торжественним богослуженням і академією. Католицька преса вчислає заслуги ювілянта для Церкви. Особливо гарно розвинулося в дієцезії релігійне життя. Нпр. Кат. Товариств Молодіжи є тепер в дієцезії 283 з 5.446 членами. Розвинулися також гарно монаші чини і згромадження як мужеські так і жіночі.

Білорусщення православної Церкви в Польщі починає помалу ставати питанням дня. Цілий цей рух скріплює фермент в православній Церкві. Білоруські впливи в тому напрямі майже ніякі, що доказує висунення кандидатури на православного білоруського єпископа в Польщі відступника о. Ф. Морозова, селянина з Вологодської губернії. Другим кандидатом є протоєрей Юзвяк з Ольші, котрий тішить симпатією архієпископа Теодозія з Вильні. Думки загалу поділені: одні бачать в білорусщенню большевизацію православля, другі знова скріплення національного білоруського руху.

Мученики за віру в наших часах. Ціла останні обчислень на Кореї в 1827 р. вмерло мученичою смертю за віру біля 1000 людей, в 1866—70 р. біля 8000. В Сіямі, Тонкіні в 1855—1885 р. згинуло під мечем ката біля 40.000 християн, в Китаю в 1900 р. замордовано біля 8000 осіб. Про переслідування в Росії і на українських землях докладних списків ще нема.

Найбільш нужденно стоять священики в Іспанії. По секвестрації церковного майна уряд погодився виплачувати відповідні платні священикам, що й затверджено в конкордаті з 1851 р. Однак вартість гроша від того часу зменшилася о дві треті так, що тепер парох в Іспанії побирає коло 1500 зл. річно!

З культурної праці Поляків

Найбільше перекладів з грецького видали Поляки в своїй „Бібліотеці Народовій“, бо на 46 томів перекладів зі всіх чужих літератур аж третину (15 томів) присвячено одній грецькій літературі. Римській літературі присвятили тільки чотири томи, німецькій також 4, англійській 9 (з того вісім томів займають переклади з Шекспіра), французькій 11, італійській 1. Цікаво, що до перекладів з російської (!) літератури зарахували наше „Слово о полку Ігоревім...“

Лексикон забобонів

Німецька накладня Вальтера де Крайтера і спілки видає великий „Лексикон забобонів“ (160 аркушів друку). Се перший твір того рода. Цікаво, що його авторка жінка: д-р прав і філософії Маріяна Бет.

Критика підчеркує, що твір сей повинен бути порівнювачий, бо ніякий нарід не має „самостійних“ забобонів: вони переходять від краю до краю. Забобони що до посідання в Європі дуже посвоячені з забобонами диких на островах Океанії, котрі своїм „табу“ навіть краще означають силу того, що хочуть означити.

Герцог звінчався зі служницею

Николай, герцог Лейхтенбергу, повсякочений з найбільшими монархіями родами, звінчався на днях з 22-літньою служницею. Вона родом з Мюнхену і називається Еллі Міллер. Він має літ 32. Знакомі молоді герцогині оповідають, що вона дуже розумна й ошадна дівчина. В церкві, де вінчалася та незвичайна пара, не було нікого з його родини, тільки убогий народ. Чути було голосний плач жінок в часі вінчання.

Нові видання

ДНІПРО — Альм.-календар на 1929. Українське Товариство помічі Емігрантам вислало цей календар до гр. кат. парохій з залученим грошевим переказом. Календар слабший змістом від попередних. Має він ту головну хибу, що не поміщує місяцеслова гр.-кат. свят, а лиш денеде зазначає їх в скобках. Також пропущено в календарію багато імен святих вселенської Церкви, а натомість вписано багато незнаних і незваних кат. Церквою православних святих з територій: московської, київської, литовської, афонської. Рівнож невміло українізовано декотрі загальнознані імена Святих. — X.

Ще в справі 1-листопадових подій

Письмо до Редакції

Хвальна Редакціє!

Тому, що у польській пресі у останнім часі появилось много неправдивих вісток, яких вістря зверталось нерідко проти чести укр. студента, вважає конечним виділ „Студ. Гром.“ заняті відносно усіх подій належне становище, що зробив у обширнім меморіалі до Ректорату. Меморіал пересилаємо у перекладі Хвальній Редакції до використання і просимо помістити у Вашім ціннім часописі, щоби бодай в часті спростувати наклепи преси.

Зазначуємо, що Ректор свого часу не прийняв від делегатів Т-ва меморіалу, супроти чого виділ бачиться приневоленим вислати меморіал поштою, а крім цього пересилає його Міністерству Освіти і Реліг. Вірувань. Просимо при проголошенню нашого матеріалу зазначити, що меморіал Ректорат відкинув, і що його вислано до Міністерства.

Меморіал в перекладі:

Світлий Ректорате!

Виділ Товариства „Студентська Громада“ заявляє, що за останні події, які мали місце у дні 1. листопада 1928 р. у Львові, ніякої відповідальності не бере і брати не може, а то із слідує причини:

1) За відрив цілого українського громадянства, зібраного на панахиді за погиблих Героїв Української Армії, відповідати може поліція, яка на маніфестації почувань відповіла сальвами стрілів і шаржею кінної поліції.

2) За невідповідний студентській гідності напад і наслідки сегож у укр. Акад. Домі при вул. Супінського ч. 21, відповідальність паде на ті акад. організації і ті чинники правної охорони, котрі той напад виконали, згідно його толерували тому, що безборонна горстка мешканців, присутна у сім часі на місці інциденту в ніякий спосіб нападу не спричинила.

3) Рівночасно протестуємо рішуче проти наклепів, кинутих через сіду польську пресу, немовби то авто Ратункової Сторожі було колинебудь, у якимнебудь місці острілюване через укр. молоді академічну.

4) Просить звичливо о вяснення, чи Світлий Ректорат був повідомлений про ревізію в укр. Акад. Домі, котра мала місце безпосередньо по нападі, а котрої вислідом було остаточне здемольовання усіх без виімку приватних мешкань найбільшій часті укр. молоді академічної.

5) Просить о запротестовання зі сторони Світлого Ректорату проти безосновним численним арештуванням членів „Студ. Громади“ і безперервним трусам у комплетно здемольованім Акад. Домі.

6) Просить звичливо о інтервенцію у поліційних властей з метою вяснити дотепершні арештування товаришів, бо сі відмовляють постійно усіяких вяснень.

7) Числячи на безсторонність і справедливість світлич властей університетських просить о перепроводження у власнім заряді слідства на терені академічнім, щоби переконалися про правдивий стан річий, а особливо про нечуване знищення локалів студентських товариств, як також приватних мешкань, та щоби постаратися у відповідних чинників про належнє скорє відшкодування так для Дому Академічного, як для поодиноких товаришів.

У Львові, дня 5. листопада 1928.

ЗА СТУД. ГРОМАДУ:

Я. Пеленський.

НОВИНКИ

Дорожнеча у Львові зросла в жовтні на бл. зько 2 прц.

Убийство священика. В ночі 17. ц. м. невідомі злочинці вбили револьверовими стрілами гр.-кат. пароха в Струпкові (Говмацький дек.), 65-літнього о. Андрея Поповського.

Промоція поліція на доктора. В Грацу відбулася промоція поліція Франца Травтмана на доктора прав і державних наук. Побажатиб такої витревалости й нашим людям, котрі хоч мають часом освіту висшу від освіти поліція, сидять у бідних батьків та помагають їм їсти бульбу, а не стараються нострифікувати чеські докторати.

В Москві застрілився інж. Бахтяров, котрий у славнім шахтинським процесі дався ужити чрезвичайці до обтяження своїх товаришів по фаху. Їх розстріляно на основі його зізнань, а тепер він не видержав грижі совісти й сам покінчив з собою.

Знак часу. Найбільше лівий з 15 тисяч большевицьких „поетів“, тов. Маяковський, проголосив у Москві, що покидає лівий курс і знов подивляє Пушкіна. Річ ясна, що додала йому відваги поява т. зв. правої опозиції.

Новий переклад Фавста, Гетого появился в сербській мові. Видав його Одавич, відомий перекладчик Пушкіна й Гавтмана.

27 китайських бандитів охрестилися перед смертю. Лю-Па-Гон католицький філіантроп в Шангаю, популярно званий „св. Вінкентий з Павльо Китаю“ охрестив 25. і 27. вересня б. р. 27 китайських бандитів саме перед егзекуцією. Серед навернених була одна жінчина. В цьому році Лю-Па-Гон ініціатор групи „Католицька Акція в Китаю“, охрестив вже біля 50 китайців. Члени „Католицької Акції в Китаю“ мають за собою біля 13.900 навернень.

Кінотеатр „ВАРШАВА“ в Станиславові, Липова 1. висвітлює:

Від 20. XI. Тріумф жінки.

Від 23. XI. Дама зі світовим рекордом.

Від 27. XI. Життя.

Посилайте датки на Всенародній Дар Українським Івалідам на адресу: „Українське Товариство Допомоги Івалідам“ у Львові, вул. Руська ч. 3. П. пов.

ОГОЛОШЕННЯ

Здібних хлопців до науки різьбарства і столярства прийме вартат виробів деревляних **ТЕОДОЗІЯ КОМСАРУКА** Станиславів, вул. Круля Яна III. ч. 15. 3626 1-5

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ.

I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. 110 книжок за 160 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переліті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векселі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 26—50

ДЕНТИСТ ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17, II. пов.

Скріплювання хитаючихся зубів. пльомбування й виинання зубів без болю. Штучні зуби в качуку і золоті після американської системи. Пациєнтів з провінції поагоджується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна знизка. Полекші в сплатах. 3—5

Найтривальші **ПАНЧОХИ, СКАРПЕТКИ**

ПФАУ, Львів, РИНОК 19.

246 б найдешевше, бо вхід через сніг. 46-50